

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapestén.

Megjelenik minden vasárnap egyívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért, minden közlés után 6 filler (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetésekéni:

egész oldal ... kor. 32.— negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal ... • 16.— nyolczad oldal • 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A kath. oktatás a nagygyűlésén.

A valódi tanszabadságról.

Stuckner János theologiai tanár volt a második előadó, ki a valódi tanszabadságról tartott magas értekezést.

Szakszerű fejtegetés után a következő határozati javaslatot terjeszti be:

I. Tekintve 1. azt, hogy az iskolai tanítás és nevelés csak vallás-erköcsi alapokon nyugodhatik; 2. azt, hogy felekezetekre lévén oszolva a társadalom, az iskola vallásos jellege annak csak felekezeti jellegében domborulhat ki; 3. azt, hogy — ha meg is engedjük a béke kedvéért az állam tanítói hivatását, — lévén az állam vallásilag közömbös, felekezetlen, őt a vallásukhoz híven ragaszkodók, gyermekeinek oktatására s nevelésére képtelennek s illetetlennek tartjuk; 4. azt, hogy lévén jelszava a szabadság, az állam nem tagadhatja meg sem polgáraitól a szabadságot, hogy vallásuk szerint éljenek, sem a szülőktől a jogot, hogy gyermekeiket vallásuk szellemében neveljék, sem az illető felekezeti hatóságtól a követelést, hogy hivaik, gyermekeinek vallás-erköcsi nevelésére befolyjanak, ezen alapokon már a lelkiismereti szabadság nevében is a katolikus gyűlés nemcsak hogy magáévá teszi, de követeli, kívánja az oktatásszabadságot azok részére, a kiket illet, első sorban az Egyház, illetve a felekezet számára, mit annál is inkább ohajthat, mert a szabadság miben nem különbözik az egyesülési, a színház- és sajtószabadságtól, melyek manapság szinte korlátlanul érvényesülnek.

II. Minthogy a tanszabadság csak úgy hozza meg üdvös gyümölcseit s csak akkor van értelme, ha az nemcsak papiroson diszeleg s üres szavakkal kérkedik, hanem a természetes és szerzett jogok tisztelben tartásával az életben is érvényesül: a katolikus nagygyűlés a kendőzetlen, de szemérmes tanszabadságot kívánja, melynek égisze alatt egyrészt a szabadság után kiáltozó

tényezők által igényelt szellem, mi nálunk a katolikus szellem, ébrentartása és élesztésére lehetővé váljék, másrészt az állam jogos igényei a nemzeti élet szempontjából megvalósuljanak s biztosítsanak.

III. Magyar viszonyainkból kiindulva, minthogy a magyar katolikusok sok tekintetben sértve érzik magukat tanszabadságukban, a katolikus nagygyűlés a következőkben foglalja össze kívánalmait:

1. A népiskolákra vonatkozólag megelégszik a szabadságnak és függetlenségnek azon terjedelmével, melyet a törvény és a joggyakorlat szerint jelenleg élvez. Szabadságát azonban csorbítva s veszélyeztetve látja a folyton nagyobb tért foglaló államosítási velleitások által, melyek azt a látszatot keltik, hogy az állam mint erősebb versenytárs akar érvényesülni, háttérbe szorítva a gyengébb, de jogszerű tényezőket és az iskolai monopolumra törekszik. Óvást emel az államosítás ellen annál inkább, mert az államosítás szülőttei, az állami iskolák, közös, felekezetlen jellegükhöz képest a katolikus meggyőződést nem tudják s nem is fogják kielégíteni soha.

2. A középiskolákra nézve az iskolaügyet katolikus szempontból siralmasnak találja. Hivatalos bevallás szerint is a katolikus középiskolák részint állami rendelkezés, részint állami vezetés alatt állanak, úgy, hogy a katolikus élet őket önmagára vagy teljesen, vagy részben meddőknek találja. Termékenységüket azáltal véli elérni, ha ezek az iskolák a tanszabadság alapján az állami befolyástól jobban függetleníttetnek, szellemben és vezetésben eredeti jogbirtokosainak visszaadatnak. S itt nem kérünk se kevesebbet, se többet, mint a mivel bírnak az autonom felekezetek, eltekintve a földadott jogoktól, mert a földadás csak a lemondót köti. Ez természetesen föltételezi, illetve maga után vonja a katolikus alapok kérdésének tisztázását, jobban mondva az alapok átszolgáltatását a jogszerű birtokosoknak. Már akár az autonómia — s ez volna a legtermészetesebb — akár más

intézkedés segélyével, de a katolikus iskolaügyi jogi természetének s törvényen kívüli állapotának rendezését a nagygyűlés elkerülhetetlennek tartja.

3. A felső oktatásra nézve: Mivel e nélkül a szabad oktatásügy esonka s épen virágát nélkülözi, a katolikus nagygyűlés egy szívvel-lelélekkel csatlakozik egy új katolikus egyetem fölállításának eszméjéhez, mely igazán a miénk volna. S minthogy a jelenlevőt az állam a magának tartja s bár egyharmad részig katolikus alaptól tartatik fönn, belőle minden katolikus befolyást kizar, a katolikus nagygyűlés az állami magatartásnak végső konzekvenciát kívánja, t. i. az egyetemi katolikus alap visszaadását, hogy a katolikus egyetem ügye végre a megvalósulás útjára léphessen. Kapcsolatban azzal, a katolikus akadémiák ügyét is dűlőre vinni óhajtja.

IV. Tekintve egyrészt a még kezünkben lévő iskola-ügyünk itt vétkes hányagságból, ott hibákon kívüli okokból eredő hiányait, másrészt azt a körülményt, hogy, bár néha igaztalanul, az állam épen ezen hiányokból kovacsolja a fegyvert összpontosító s elnyelő törekvései mellett, a katolikus nagygyűlés szükségesnek és óhajtandónak tartja a létező bajok, hibák, fogyatkozások orvoslását, kérve ez illetékes tényezőket és a katolikus társadalmat, hogy karöltve, őszinte jóakarattal minden lehetőt megtegyenek iskoláink nivelésére minden szempontból való emelésére, ez lévén a legerősebb fegyver, hogy iskoláink ellenségeit elhallgattassuk.

Az internátusokról.

Ezután *Máty Engelbert* dr. került sorra, a ki a középiskolai tanulók és egyetemi hallgatók részére felállítandó internátusokról szólott.

A következő határozati javaslattal fejezte be beszédét:

a) Mondja ki a szakosztály, hogy tekintettel a körviszonyokra és ama nagy szolgálatokra, a melyeket jól szervezett és vezetett internátusok az erkölcsi nevelés szent ügyének tehetnek, országos mozgalmat indít internátusok létesítésére, első sorban egyetemi hallgatók részére, második sorban középiskolai tanulók részére is.

b) Határozza el a szakosztály, hogy az erkölcsi élet őreihez, a nagyméltóságú püspöki karhoz azon alázatos késsel járul, hogy az internátusok érdekében megindult mozgalmat megáldani, ajánlani és kegyesen támogatni méltóztassék.

c) Fejezze ki a szakosztály a katolikus társadalom nevében elismerését és köszönetét ama férfiak iránt, a kik magjában már is megalkották az egyetemi hallgatók internátusát és a katolikus internátus-egyesület megalapításával arról is gondoskodtak, hogy az mihamarább kellő színvonalra emelkedhessék. Mondja ki egyúttal annak szükségességét, hogy a nevezett egyesület országos jelleget öltson.

d) Határozza el a szakosztály, hogy a vidéken is, a hol az, tekintettel a fönnálló tápintzetre, diaksegélyező egyesületekre, árvaházakra, vagy

egyebként is lehetséges, gondoskodik internátus-egyesületek létesítéséről, melyeknek földadata legyen középiskolai tanulók részére internátust állítani.

e) Határozza el a szakosztály, hogy a tanítórendek főnökeit tisztelettel megkéri, hogy lehetőleg egy-egy internátus állításával, illetőleg a meglévőknél terjedelmesebb és intenzívebb kezelésével méltóztassanak az erkölcsi nevelés ügyéért sorompóba lépni.

Az iskolatestvérekről.

A nagyhatású fölolvadás után dr. Tóth Károly lovag az iskolatestvérek missziójáról értekezett. Nem lehet kívánni a hazára, trónra hasznosabb dolgot, minthogy a gyermekeket az iskolatestvérek tanítsák. A gyermekek szívébe kell beleönteni a kereszténység nevelését, bizzuk hát a gyermekeket az iskolatestvérekre, a kik az iskolában a kereszténység szellemét öntik a gyermekekbe. Az iskola mellett mesterségekre is oktatják tanulóikat s így hasznos tagjaivá teszik őket a hazának. Tanításukat, mely az állam tanterve szerint halad, a kereszténység zománca teszi fontosakká. Az egész világon elterjedtek az iskolatestvérek, sajnos, nálunk még kevés házuk van. Missziójuk oly fontos, hogy ha La Salle János nem alapította volna meg a kongregációt, most kellene gondoskodni szervezésükről. A vallás és erkölcsi alap adja meg az állam erejét, azért az iskolákba újból be kell vinni a keresztet. Az iskolatestvérek nemzeti és kulturális missziót teljesítenek, azért a katolikusok segítsék őket szellemileg és anyagilag céljuk elérésében. A nyitrai anyaház szépen fejlődik, de a társadalom segítségére szorul.

A következő határozati javaslattal járul a szakosztály elé, melyet egyhangúlag és lelkesedéssel fogadtak:

Mondja ki a közgyűlés, hogy

1. A római katolikus iskolákat még áldozatok árán is föntartani kívánja;

2. fejezze ki örömét a fölött, hogy La Salle szent János fiai, a magyar keresztény iskolatestvérek első anyahaza Nyitra-Bajnán megnyilt.

Zichy Aladár gróf elismeri, hogy az összes jelenlevők mindnyájan elhatározzák önmagukban, hogy az iskolatestvérek érdekében társadalmi akcióba fog belemenni, ő azonban azt mondja, hogy kövessük La Salle sz. Jánost az önfeláldozásban és áldozatkészségben.

A túlterhelés ellen.

Igazi, mély szánalom érzése fogja el lelkemet, valahányszor iskolába járó, zsenge korú gyermekeink szomorú helyzetével foglalkozom.

Ez a helyzet kezdetét jelenti annak a társadalmi rabságnak, melynek nehéz bilincsei az emberi erők természetes megnyilatkozását, kifejlődését megakadályozzák, csirájában elfojtják a kedély kezdődő életét, nehéz súlyokkal terhelik meg a

magasba kívánczó emberi szellemet és talán, hogy az iskola érthetetlen rendszere számára ez a munka még inkább megkönnyíttessék, kínai kalodába szorítják a zsenge gyermeki testet is, hogy annak téltenségre kárhozott erőtelen talajából a szükséges táplálék szerzésére a lélek képtelen legyen.

Hibás nevelésoktatási rendszerünknek azonban csupán látszólag képezik célját ezek a valósággal nagyon kedvezőtlen hatások. Az igazság az, hogy az élet ezerféle és napról-napra fokozódó szükségleteit a gyermek erőkifejtési és munkabíró képességeinek kellő figyelembe vétele nélkül, a testi és szellemi erők természetszerű fejlesztésének rovására igyeckszik az iskola minnél gyorsabban kielégíteni.

Az iskolának ez a törekvése már-már csaknem figyelmen kívül hagyni látszik természetes jogait a fejlődő gyermek szellemi, különösen azonban testi életének és teljesen megfélekezni látszik különösen az elemi oktatásnak igazi céljáról, mely azonos azzal a föladdal, hogy még a tulajdonképeni oktatást is igazán a nevelés céljának alárendelt eszközévé kell tenni.

E célra tekintve, kárhozzátatnunk kellene hazai oktatásügyünknek egész eddigi elhibázott rendszerét és erre a kárhozzátásra elsősorban elemi népoktatásügyünk szolgálta reá, melynek tervezői, intézői e téren való kellő tapasztalatuk hiánya, de sőt az elméleti ismeretekben való járatlanságuk folytán is, csupán a kegyes jó szándék által vezérelve, mestereivé nem lehetvén, kontáraivá lettek a magyar népoktatási ügynek.

Mert csakis a szükséges szakismeret nélkül szükölködő jó szándék teremthette meg a magyar népoktatásnak mai siralmas rendszerét. E rendszernek érvényben levő tanítási terve, úgy a tárgyak anyaga, mint az oktatásra szánt idő mennyisége tekintetében, a legnagyobb mértékben túlterhelő még akkor is, ha az oktatás nagyobb sikerének biztosításáról, alaposan képzett tanítókról és a tanítás modern eszközeiről minden vonalon gondoskodva volna.

Avatott szakember nagyon jól tudja azt, hogy az iskola milyen mértékben képes az élére tűzött cél megvalósítani és illetőleg tisztában van az iránt, hogy manapság mennyire távol marad attól.

Nincs kétsége a szakembernek arra nézve sem, hogy a valóban szükséges és az életben nélkülözhetetlen ismeretek nyújtásáról sem gondoskodhatik kellő mértékben az iskola, csupán azért, hogy elhallgattassa az élet és a tanítási terv ezer alárendelt jelentőségű, mindazonáltal nagyon is zajosan jelentkező követeléseit.

Mert nagyon jól tudják azok, a kik a szinfalak mögött is járatosak, hogy a vizsgálatok, az iskolai ünnepélyek, valamint a kiállítások káprázatai nem valódi sikerről tesznek tanúságot.

Ezek a káprázatok tévesztik meg aztán nemcsak a laikusokat, de a mélyebbre nem tekintő ú. n. szakembereket is, hazai népoktatásügyünk eredményének megítélésénél. Valószínűleg ez az

oka annak is, hogy bár egyfelől mind hangosabban jelentkezik a panasz az iskolás gyermekek túlterhelése és a gyermek testi és szellemi erőinek helyes irányú, párhuzamos fejlesztésének a túlterhelésből folyó elhanyagolása miatt, mégis az újabb tantervjavaslatoknál a túlterhelés fokozott jelenségeivel találkozunk. Ez az állításunk pedig nem csupán az elemi népiskola, hanem egyúttal a tanítóképző-intézetek új tantervjavaslatára is vonatkozik, a mennyiben ezekben a javaslatokban nem látszanak figyelembe venni iskoláink legnagyobb részének kezdetleges külső felszerelését, melyhez még az a körülmény is járul, hogy képzett tanítóknak is nagy hiájával vagyunk.

Juhay Antal.

(Folytatása következik.)

A kis leány lélektana.

A szó magasabb értelmében sem a kis fiú, sem a kis leány nem akaratképesek; sokáig félénk marad mindkettő, s nem tud az idegein uralkodni. De úgy látszik, hogy az utóbbinak gyöngébb az akarata, kevésbé vállalkozó, inkább negatív és védő álláspontra helyezkedik. Ereje a makacsságban, a csendes ellenállásban van. E tekintetben rendkívüli eseteket ismerek, különösen azét a hat éves kis leányét, a kinek a szülői elkövették azt az oktalanságot, hogy nem engedik többé sétálni, ha nem ejt ki valamit; nem tudom már, hogy mit; attól lehetett tartani, hogy soha többé nem megy ki a házból, ha szülei nem engednek. A kis leány talán akaratosabb is, s képes a lehető legszeszélyesebb lenni, ha kívánságainak szabad folyást engednek. Nyilvánvaló, hogy hajlandósága egyetlen zsinórmértéke kívánságainak, a melyeket különösen változékonyvá tesz élénk szenzibilitása.

Az értelmük képezi a kis leányok diadalát. A nő alsóbbrendű értelmiségének vagy lelki és testi szervezete csekélyebb értékének leghevesebb védelmezői bevallják, hogy az értelmi különbségek, a melyek később meglepők, a gyermekkorban még nem jelentkeznek. A leányoknak van legalább annyi és még több fölfogásuk, elme-élük, emlékezőtehetségük s képességük, hogy mindent fölfogjanak és megértsenek. Semmi sem könnyebb, mint nagyon gyorsan és nagyon megszire vinni őket ismeretek dolgában előre, s ha már zsenge koruk nem zárna ki azt a szigorú szabatoságot és absztraktizációt, a melyek nélkül alapos műveltség nem gondolható. Saját körömben, személyes tapasztalásaim szerint be kell ismerem, hogy a leányokat kissé fölületeseknek találtam, csak a tudás kedvéért kevésbé voltak tudvágyók, kevésbé kívántak olvasni, kevesebbet reflektáltak, s kevésbé bővelkedtek meglepő kérdésekben, vagy kevésbé látszott meg rajtuk, hogy majdan alapos műveltségre tesznek szert. De azt kérdem néha magamtól: vajjon ez nem-e valami öntudatlan előítélet munkája, a midőn úgy mondom el a következő esetet, a mint nekem

beszéltek el: kis leányról van szó, a kinek fejében három éves korától kilenczedik évéig, a melyet most tölt be, a beható böleselkedő iránynak különös munkája folyt az életéről, eredetéről és végéről, a halálról, a melyeknek titokzatosága egyaránt vonzotta és megijesztette, s olyan kérdéseket és refleksiókat juttatott eszébe, a melyek a legkomolyabb embereket is gondolkodóba ejtenék. Bizonyára sajátos egyéni adományok: a nemnek ehhez semmi köze, de a gondolkozásnak azt az irányát legalább nem is akadályozta meg a nem.

Azt lehetne kérdeni, hogy hol végződnek ennek a kis leánynak a gondolkozása, ha megszakítás nélkül növekednek az ilyen filozófiai művelésben. E részben talán még soha nem tettek tapasztalatokat.

Mielőtt felelhetnénk, azt hihetnők, hogy csak az értelem beteges tultengéséről van szó, olyan értelemről, a melynek nincs holnapja, hogy megfelelhetne a hozzákötött várokozásoknak. *Dupanloup* is megjegyzi, hogy a kis leányok könnyebben hallgatnak az okos szóra. Őt vagy hat éves koruktól fogva — mondja ő — lehet velük okosan beszélni. Értelmük gyors fejlődése bámulatos, gyakran félelmetes. De úgy látszik, hogy a természet csak azért részesíti őket olyan korai előnyökben, hogy kártalanítsa őket rövidebb tartamú fejlődésükért, s azért a félbenmaradásért, a melyre maga a természet kárhóztatja őket.

Összefoglalva mindent, e kis leányra vonatkozó pártállás nélküli megjegyzéseink azt mutatják, hogy a kis leánynál e fejlődés esirájában találjuk mindazokat a hajlandóságokat és képességeket, a melyeket a későbbi életkor fog teljes mértékükben kifejleszteni, akár legyenek ezek a képességek és hajlandóságok a nő lelki és testi szervezetének következményei, akár évszázadokon át tartott nevelésének és helyzetének vagy állapotának eredményei. Mindezen változtatásokat kell tennie annak a válságnak, a mely véget vet a gyermekkornak. Ettől kezdve a két nem teljesen különbözik, illetőleg fönntartás nélkül két külön, de magának való utat választ magának.

Eddig *Marion* a kis leány lélektanáról. Megfigyelései érdekesek és alaposak, s különösen az utóbbi eset: a filozofáló kis leányé köti le figyelmét, úgy hogy még vagy öt oldalon át foglalkozik vele. Ez kétségtelenül beteges állapot, mert a kérdéses kis leánynak valóságos víziói vannak a lét problémáitól, úgy hogy a sötétséget sem tűri. Hasonló állapot kis fiúnál is beteges volna; ilyenél még hasonlót meg sem figyeltek. De még ha egészséges is volna az a rendkívüli állapot, nem lehetne belőle a normálisra vonatkozólag következtetéseket levonni.

Marion egyéb megjegyzéseink különben érdekes egy kevésse gondolkodni. Azt azonban semmivel sem tudja bebizonyítani, hogy a kis leánynak kezdettől fogva teljesen azonosak volnának a tehetségei a fiukéval, s csak később válnának el fejlődésük útjai. Pedig ez volna az a dolog, a

melyet a logika bebizonyítandó dolognak szokott mondani.

Logika, absztrakció, s egyáltalán gondolkodás dolgában a nő elmaradottságát *Marion* hajlandó a női nevelésnek évszázadokon át követett irányának tulajdonítani. Kétségtelen, hogy ezt a tényezőt, mint fontosat számba kell venni; s az sem lehetetlen, hogy ennek folytán a női nevelés reformját új irányba kell terelni, mely a női értelem fejlesztését célozza.

A nők mai gondolkozásán, logikáján, illetőleg tudományán lehet javítani és fejleszteni. Ezt senki nem tagadhatja. Azonban minden előrefejlesztés daczára sem lehet majd a férfiúval egy fokra emelni. A természet szabta ezt az akadályt a nők átlagára, s a női értelem tuleröltetése csak az emberiség összességének fog károkat okozni.

Vetési.

KÜLFÖLDI TANÜGY.

Boldog ország! Azt jó ideje tudjuk, hogy Poroszországban nagy a tanítóhiány; ezt a szomorú és szégyenletes körülményt ismételtelen részletezzük lapunkban. Azt azonban meglepődéssel olvastuk, hogy nem csekélyebb ott a hiány tanító-nőkben, a mi a mostani nőemancipációs és feminista világban különös gondolatokat ébreszthet, tekintettel arra, hogy a tanítónői pályát intelligens és nem intelligens osztályok gyermekei busásan özőnlík el világszerte. *Franciaországban* például annyi az okleveles és állás nélküli tanítónők száma, hogy tömegesen Párisba vonulnak, várva a jó szerencsét, s ki a *quartier Latin* egyetemi hallgatóival — természetesen magasabb műveltséggel rendelkeznek, mint a régi grizettek — áll össze közös háztartásba; ki meg orfeumokban lép föl; s megesett az is, hogy az egyik táncosnő a lábujjai között mutogatta a puplikumnak tanítónői oklevelét, s a mi fogalmaink szerint már polgári iskolai diplomája is volt. *Poroszországban* csodálatosan az ellenkező eset állott be. Tanügyi körök, sőt maguk a tulterhelt tanítónők kénytelenek ezt a tanítónő hiányt beismerni, mind a ketten folyamodván a közoktatásügyi miniszterhez, hogy segítsen a dolgon. A kérvényben fölemlítik, hogy a hiányoknak főoka az a körülmény, hogy *nincs elegendő tanítónőképző-intézet*: újat 1879—1899-ig, tehát húsz év alatt egyetlen egyet sem alapítottak. Egyet, de csak egyet végre megnyitottak 1900-ban. A tanítónők továbbá azt követelik, hogy minden tartományban legalább egy állami képző-intézet legyen, annál is inkább, mert a magánintézetek, vagy jobban mondva: a felekezeti képzők eszközeiknek elégtelensége miatt nem versenyezhetnek az államiakkal. Ez mindenesetre tulzó állítás *Poroszországra* nézve, hol a rajnavideki és wesztfáliai sűrűen lakó katolikusok legjobban fizetik tanítóikat, jobban az államnál, s mindkét nembeli képző-intézeteiket modern színvonalon képesek tartani. Azt a tulzást tehát tudjuk be az orrfintorító

állami tanítónők elbizakodottságának. Végül azt követelik a kormánytól ezek a tanítónők, hogy képző-intézeteik teljesen úgy legyenek berendezve, mint a tanító-képzők. E kívánságuk ellen annál kevésbé lehetne kifogásokat emelni, mert a porosz kormány eddigelé föltünően, sőt méltánytalanul kedvezett a tanítóképzőknek, amazok rovására. A férfi tanító-képzőket megfelelően szerelte föl, kielégítvén mindenféle szükségleteiket, míg a tanítónőkével mindig fukarul bánt el, a pedagógia mostoha gyermekeinek nézve őket, a mihez egy kevés ellenszenv is járulhatott a tanítónők iránt, a kikkel több a baja, mint a férfiakal, bár más irányban ezek is kiveszik a részüket ama bajokból. A tanító-képzők fényes fölszerelése daczára beállott a tanító hiány, s ugyanezt eredményezte a nőképzőkkel szemben tanúsított fukarság és szűkeklőség. Az eredmény egy. De ismernünk kellene, hogy világosan lássunk, a tanítónő-képzőkből túltömötséggé miatt visszatartott jelöltek számát is; s erről hallgatnak a porosz állami tanítónők kérvényükben. Vagy talán nem a főoka a tanítónő hiánynak, hogy a porosz kisasszonyok, éppen úgy, mint a fiatal emberek, kezdenek idegenkedni ettől a pályától?

EGYESÜLETI ÉLET.

Tanítógyűlés. *A besztercebányai egyházmegyéhez tartozó korponai római kath. esperességi kerület tanítói f. hó 19-én. kedden, tartották meg köri értekezletüket Bábaszéken. A gyűlésen Machovich Izidor apát s egyházmegyei főtanfelügyelő elnökölt. Targyisorozatunk egyik főpontja a Párkány-vidéki római kath. tanítóegylet a kántortanítók nyugdíjsérelmeit illető memorandumának tárgyalása volt. A kör tagjai legelőször is köszönettel adoztak a fönt nevezett egyletnek az országos mozgalom megindításáért s azután pedig pontról-pontra alaposan megvitatták a memorandumban fölhozottakat. Targyalás során az 1., 2., 4. és 5-ik pontot a legnagyobb örömmel elfogadtuk, a harmadikat azonban, a mely úgy szól, hogy: «a földjavadalommal ne a kataszteri, hanem a tényleges jövedelem szolgáljon zsinórmértékül», nem írhattuk alá, hogy pedig miért, azt az alábbi soraimban kifejtem. Egyházmegyénk a szegény telvidéken fekvődvén, nem sok olyan kántortanítói állomással diszkekedhetik, a hol nem kellene a 800 koronás minimumot államsegélylyel pótolni. Már most, ha a mi földjavadalommal is díjazott szegényes állásunknál nem a kataszteri, hanem a tényleges földjövedelem vétetik a nyugdíjnál alapul, akkor mi nem hogy nyernénk, hanem határozottan veszülünk ezzel. Allításomat egy gyakorlati példával igazolom. Bábaszéki kartársunk földjavadalomból és vegyesekből álló fizetése 216 korona államsegélylyel 800 koronára van kiegészítve. A díjazását képező szántók 25 kor. kataszteri jövedelem szerint vannak neki beszámítva, tényleges jövedelmük azonban, gyenge számítás mellett is, kitesz 100 koronát. Ha már most a tényleges földjavadalom szolgálja zsinórmértékül, akkor ezen kartársunk az iskola évi, a miniszteriumhoz fölterjesztendő számadásában a földjavadalomnál 25 korona helyett 100 koronát, a 800 koronán felül pedig 75 korona többletet lenne kénytelen kimutatni, a minek az volna a következménye, hogy 216 korona államsegélyből a miniszterium levonna neki 75 koronát; nyugdíjjogosultsága azonban mindvégig csak 800 koronán maradna. E szerint tehát az emlékiratban fölhozott harmadik pont keresztülvitele esetén károsodik a szóban forgó kartársunk 75 koronával, károsodom jómagam nem kevesebbel s károsodik talán sok száz szegényes javadalom kartársunk kisebb-nagyobb összeggel. Azért tehát, hogy az alföldi, amúgy is*

jól díjazott kántortanítók nyugdíjigénye a tényleges földjavadalom betudásával is emeltessek, kár minket, a megélhetés nehézségeivel küzködő szegény tanítókat, bár csekélynek látszó, de azért nálunk mindenestre számottevő összeggel (megkárosítani) megrövidíteni. És különben a boldogabb vidéki kartársaink, egy-két esetet kivéve, szép nyugdíjigénynyel bírhatnak akkor is, ha a kántori fizetésük a harmadik pont figyelembe vétele nélkül lesz a nyugdíjba beszámítható. Ennyi a harmadik pont el nem fogadását illető indokolásunk. Minden esetre csakis a saját anyagi érdekünk parancsolta körülményeknél fogva vagyunk kénytelenek ezt a pontot figyelmen kívül hagyni s így az összetartást sajnálatunkra megbontani. Ne vegyük ezt azonban küzködő, szegényesen díjazott kartársaitól rossz néven. A memorandumot körünk a harmadik pont kihagyásával fogja az illetékes helyekre juttatni. *Skoda Mihály, dobrányai kántortanító.*

Tanítói gyűlés. *Az igalegyházközségi tanítóegylet rendes őszi közgyűlését 1901 évi szeptember 26-án tartotta meg Melhart Gyula kerületi tanfelügyelő úr vezetése mellett Szilban. Vincze Imre mosdósi kántortanító úr a kör fáradhatatlan és ügybuzgó elnöke lelkes beszéddel nyitotta meg a közgyűlést, melyet szentmise előzött meg. Beszélt a korszerű kérdésekről. Figyelmet keltő vonásokban emlékezett meg kath. közoktatásunk népnevelésünk több fontos érdekeiről. Üdvözölte elnök a tanítókart, mely oly szép számmal jelent meg a közgyűlésen, buzdítva őket a további kitartásra és munkásságra. Elnökké újlag Vincze Imre mosdósi, jegyzővé Kovács Mihály batéi és pénztárnokká Vittner József nagyberki kántortanítók választották meg. Felber Béla pulai kántortanító a Veszprémben tartott folyó évi központi nagygyűlésről tett előterjesztést. Pelczman Endre szilvi osztálytanító tétel kidolgozására. Végre következett a belizetése: a «Gondviselés» című segélyalapra, a «Ferencz József tanítók háza»-ra és a tagsági díjakra. Jövő tavaszi gyűlést az egylet Igalban tartandja. Isten szeretele kíséрге munkánkat! Magyaratád, 1901 szept. 27. Szmodics László Lajos kántortanító.*

IRODALOM.

A kath. tanintézetek t. elüljáróinak becses figyelmét tisztelettel fölhívjuk a «Szent-István-Társulat» könyvkiadóhivatala által közzétett karácsonyi hirdetésre. Nem pusztán azon viszony folytán teszszük ezt, mely lapunk és a «Szent-István-Társulat», mint kiadó között fönnáll, hanem különösen paedagogiai szempontok indítanak arra, hogy a Társulat ifjúsági és gyermekirodalmára ráirányítsuk az illetékes tényezők figyelmét.

A kath. polgári és felsőbb leányiskolák, úgy mint a népiskolák is, gazdag választékát találják a Társulat kiadványai között a gyermekvilágra való tekintettel szerkesztett irodalmi termékeknek. Igaz vallásos szellem, a gyermek lelki életéhez való szigorú ragaszkodás, paedagogiai érzék jellemzik az ifjúsági irodalom e termékeit; mindezeket felül illesztés kiállítás és a könyvek olcsó ára, a mik minden más kiadvánnyal szemben előnyt biztosítanak intézeteinkben a «Szent-István-Társulat» e tárgyú könyveinek. Részletes árjegyzéket kívánatra bárkinek bérmentve küld a «Szent-István-Társulat» könyvkiadóhivatala.

Lubrich Neveléstudományának kitüntetése. Megemlékezünk már arról, hogy dr. Pacséry Károly Nógrád vármegye kir. tanfelügyelője Lubrich Ákost Neveléstudományának szerzőtől teljesen átdolgozott kiadását újból sajtó alá rendezte. Az immár négy kiadást ért mű ezen legújabb kiadását dr. Pacséry Károly kir. tanfelügyelő, gróf Wenckheim Frigyesné, született kigyósi és székudvari gróf Wenckheim Krisztina csillagkeresztes hölgynek, a keresztény hitves és anya mintaképének ajánlotta, mint László és Pal fiainak egykori nevelő-tanárja. A klasszikus becsű mű most legmagasabb kitüntetésben részesült, a mennyiben Erzsébet Maria főhercegnő ő fensége, szeretett királyunk unokája, azt a saját könyvtára részére elfogadta s főudvarmestere útján a következő köszönetiratot intézte dr. Pacséry Károly kir. tanfelügyelőhöz: «Nagyságos Tanfelügyelő úr! Van szerencsém önnel tudatni, hogy Ő császári és királyi fensége Erzsébet Maria főhercegnő Lubrich Ágost «Neveléstudománya»-át saját könyvtára számára elfogadni kegyes volt, a miért önnek legmelegebb köszönetét fejezi ki. Ő fensége érdeklél is viseltetik a mű iránt, mert annak boldogult írójával néhány évvel ezelőtt személyesen megismerkedett. Kiváló tisztelettel Latenburgban, 1901 október hó 29-én. Gróf *Bellegarde Ferenc* s. k., főudvarmester».

VEGYESEK.

A főt. kerületi tanfelügyelők, plébános-iskolaigazgatók és a tek. tanító urak b. figyelmébe!

A nagyméltóságú püspöki kar határozata értelmében a magyarországi kath. népoktatási intézetekben csak azokat a tankönyveket szabad használni, melyeket a Szent-István-Társulat ad ki, vagy a melyeket a kebelében működő tankönyvbíráló bizottság approbál és jegyzékébe fölvesz. Kérjük, hogy a jövő iskolaévtől kezdve csakis a Szent-István-Társulat *Jegyzék*-ébe fölvevett tankönyveket sziveskedjenek iskoláikba behozni.

A midőn erre b. figyelmüket föl hívni bátrak vagyunk, tudatjuk, hogy a Szent-István-Társulat kiadásában megjelent tankönyvekből, behozatal céljából kért mutatvány-példányokat készséggel küld a Társulat könyvkiadó-hivatala (Bpest, VIII., Szentkirályi u. 28. sz.)

A Szent-István-Társulat Igazgatósa.

Királyi kitüntetés. A király Axaméthy Lajos dr. közoktatási miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel fölrüházott osztálytanácsosnak, buzgó szolgálataért a Ferencz József-rend középkeresztjét adományozta.

Iskolamegáldás. Fekesházán (Ungm.) Meszlényi püspök úr bőkezűsége és az egyházmegye segélye folytán fölépült iskola a múlt vasárnap lett megáldva. A szertartást Osehticzky József kerületi esperes végezte, ki egyúttal vallásos és hazafis beszédet intézett a közönséghez.

Schlauch bibornok karácsonyi ajándéka. Schlauch Lőrincz dr. bibornok püspök, mint minden évben, az idén is nagyobb összegű ajándékot oszt szét a karácsonyi ünnepek közeledtével, a nagyváradi jótékony intézetek között. Intézkedésére a püspökségi uradalmak központi pénztára a következő adományokat osztotta ki: Orsoyvárdának 200 kor., szent-Vincze-intézetnek 200 korona, Immakulata-intézetnek 200 korona, V. Velencei irtalmas nővéreknek 200 korona. Közkórházi szent-Ferenczrendű apácáknak 200 korona. Papnöveldeknél 200 korona, Szent-József-intézetnek 200 korona, Katholikus Legényegyletnek 200 korona. Bölcseide egyletnek 200 korona. Biharnegyei nőegyletnek 200 korona, Szent-László fiemenedékháznak 100 korona, Tanítóképzőnek 100 korona, Erzsébet leányváháznak 100 korona.

Jótékony főpap. Csáky Károly gróf váci püspök a közelgő karácsonyi ünnepek alkalmából a következő adományokat tette: A apácáknak karácsonyra 300 korona,

a Jótékony egyesületnek 200 korona, szent-Vincze-egyesületnek 100 korona, a papneveldeknél karácsonyra 200 korona. S ketnéma-intézetnek 150 korona, izr. «Montefiore» jótékony egyesületnek 100 korona, a Váci katolikus körnek 100 korona, a Kath. Legényegyletnek 100 korona, a Tápintézetnek karácsonyra 100 kor., a Váci Tanítóegyesületnek 100 kor., a majsai apácáknak karácsonyra 60 korona, a váci népkönyháznak 100 korona, a főgimnázium, 8 osztályának, egyenként egy 10 koronás arany, 80 korona, az Esztergomi Tanítóképződei Segélyegyesületnek 400 korona, az Egyetemi Segélyegyletnek 100 korona és a siketnémák és vakok jolsvai intézetének 20 korona. A jó Isten fizesse meg.

Ováció egy kath. tanferfiúnak. Gyürky Ödön dr., a «Kath. Paedagogia» tudós szerkesztője, a napokban megérte írói munkásságának 25 éves évfordulóját; ebből az alkalomból a kath. írók és a Pázmány-Egyesület méltó ünneplésben öhajtották őt részesíteni. De a «munkás férfú» kitért az ünneplések elől s ezt a következő gyönyörű sorokkal indokolta:

Nagyságos Egyetemi Tanár ur! Mélyen tisztelt Elnök ur! A végtelen hála és öröm érzelmei töltötték el szívemet, midőn Nagyságod jóindulatát, szeretetét, gyöngéd figyelmét oly közelről tapasztalni szerencsés valék. Valamint örökre büszke leszek arra is, egész életemen át, ha az Országos Pázmány-Egyesület mai ülésén kegyes lesz Nagyságod pár szóval megemlékezni erről a mai napról, mely reám nézve bizonyára jelentőséges, de kifelé csak olyan szürke hétköznap mint a többi. Alázatos tisztelettel, szívem és lelkem egész nyíltságával kérem azonban Nagyságodat, hogy mindaz, a mi ezenfelül tervezve van, egészen maradjon el. A mai nap reggelén, a szentségekhez járulva, az édes Jézus szentséges Szívével kerestem tanácsot. S bizony csak újra azt tanultam a legszentebb Szívtől: *Dicite a me quia mitis sum et humilis corde!* Ne keressünk tehát okot az ünneplésre ott, a hol nincs érdem, nincs fényes eredmény, csak jóakarat, iparkodás van és legfőkébb a kötelességek teljesítése, a mi érdemnek nem tekinthető. Hadd maradjak én továbbra is fiatal Benjáminnak, aki nem akarja, hogy meglássák, hogy észrevegyék, csak dolgozni akar — már a mennyire képes — a jó Isten ügyéért. Hiszem, hogy Nagyságos Uram méltányolni fogja az én legőszintűbb és legegységesebb érzelmeimet, hiszen éppen Nagyságos Uram tanítja előtünk azt a magasztos igét: *Non nobis Domine!*... Nagyságodnak irántam tanusított jóindulatát nem tudom más-sal viszonzni, mint azzal az erős, szent ígérettel, hogy továbbra is híven, kitértőan akarok küzdeni azon zászló alatt, melyet Nagyságos Uram oly nagy bölcseséggel, annyi lelkesedéssel lobogtat előtünk. Budapest, 1901 november 22. Nagyságos Uramnak legmélyebb tisztelője, *Gyürky Ödön.*

Öszinte szívből üdvözlőjük mi is a kath. tanügyi munkások nevében Gyürkyt, mint írórt, s mint paedagógust. Adjon Isten neki még sok lelkiörömet nemes fáradozásainak jutalmául.

Egy tevékeny tanítói kör. A szalmár-ugocsa megyei róm. kath. néptanító-egyesület 6 esperesi kört foglal magában. E 6 esperesi kör képezi a tulajdonképeni megyei tanítóegyletet. Az egyesület csupán a központ működésére utalva — életnélküli volna. Az esperesi körök munkája szolgáltatja a központnak a földolgozni való anyagot. Más szavakkal, az egyesület létkérdése, fölvirágzása és fennmaradása az esperesi tanítói körök pezsgő munkásságától függ. Egy ily kiváló, munkásságban példával előljáró esperesi köre egyesületünknek a fehérgyarmati tanítói kör. Az érdem s ebből kifolyólag az elismerés mindenkor a kerület nagyerdemű esperesét, vezetőjét, vezérét, nagys. és főtiszt. Gáspárdy Rudolf cz. kanonok urat illeti. Október hó 9-én tartott e tanítói kör gyűlést. S e hó folyamán a főtiszt. esperes úr már beküldte a központnak ezen gyűlés jegyzőkönyvét, a gyűlésen tartott fölolvast, egyben jelentette e kerületben történt tanítói személyváltozásokat. Sok ilyen buzgó kört ily lankadatlan vezérrel, vivat sequentes!

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergom érseki megye.

A szeredi róm. kath. iskolánál üresedésben levő tanítói állomásra pályázat hirdettek. Díjazása: 700 kor. államsegéllyel 800 kor.-ra kiegészített fizetés s egy butorozatlan szobából álló lakás. Okleveles tanítók és tanítónők felszerelt folyamodványukat i. é. *december 5-ig* a szeredi róm. kath. iskolaszék elnökénél nyújtják be, *Pototsek Emil* plébános. 790 1—1

Nograd-varbói kántortanítói állomásra, melynek javadalmazása a Népművelő 1901 évi október 27-én megjelent 43. számában olvasható, folyó év *december 12-ig* újra pályázatot hirdet az *iskolaszék*. 784 1—1

Beregszeghi róm. kath. tót-magyar tannyelvű népiskolához okl. tanító kerestetik. Évi fizetése a községtől 600 kor., államsegély 200 kor. Kérvények ft. *esperesi hivatalhoz* Ujvároskára (Nyitra megye) küldendők *decz. 5-ig*. 780 1—1

Hrachovistyén (Nyitra.) *december 7-én* lesz kántortanítóválasztás. Jövedelme: 1/4 hold szántóföld és nagyobacska házikert haszonélvezete. Meczka 35 pozsonyi mérő rozs. 7 szekér gallya a községtől, fölalapítva a tanterem fűtésére is. 130 kor. államsegély, 98 kor. póttállamsegély, 68 kor. alapítványokból, 175 kor. vallásalpból, 8 kor. pénztárakból, 20 kor. szolgálmányokért, 50 kor. ismétlőiskoláért, több mint 60 kor. stóla-jövedelem, tandíj most 220 kor., állami korpótlék. Lakása: 2 szoba, konyha, kamra, istálló, pince, fűszer, ólak, zárt udvar. Folyamodványok alulirthoz küldendők. *Ernyei Pál*, iskz. elnök. 780 1—1

Egri érseki megye.

A hajduszoboszlói róm. kath. népiskolai új tanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése: a hitközségtől 50 korona, államsegéllyel 750 korona; az iskolaszék évenként magánfűtésre 30 koronát szavaz meg. Lakása egy szoba előszobával, kisebbszertű kerttel. Tanítja templomba vezetői a III.—VI. vegyes osztályokat, szükségből kántorságban segédkezik. Nőtlenek pályázhatnak. Kérvények oklevéllel, *december 15-ig*, *Kalocsay Gusztáv* plébánoshoz küldendők. Az állás *január 1-én* elfoglalandó. 786 1—2

A **Besenyőteleken** (Hevesm.) megüresedett r. kath. tanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme: évi 900 korona havi előleges részletekben, két szoba, előszoba, konyha, kamra és pinceből álló elég kényelmes lakás. Kötelessége: a III.—VI. fősztályt törvénytiszta módon, úgy a minisztrációra is, tanítani, növendékeit a templomban s a körmenetek alkalmával vezetni, olt reájuk fölügyelni, továbbá a gazdasági ismétlőiskolát szakszerűen ellátni, miért is elkerülhetetlenül szükséges, hogy erre külön képesítve legyen. Személyes megjelenés előnyös. Határidő i. évi *december 12. Szűcs József* plébános, iskolaszéki elnök. 788 1—2

Arló róm. kath. másodtanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme egy szerényen butorozott szobácska fűtéssel. Lakás, korpótlék s fizetés ezimen 800 korona. Kötelessége az 1—2. osztályt s az ismétlősök egy részét tanítani, a gyermekeket az istentiszteletra vezetni, szükség esetén — ha képes — a kántorságban segédkezni. Okleveles tanítónők is pályázhatnak. Kérvények *december 22-ig* alulirthoz *Arlóra* (Borsodm.) küldendők. *Barcsák Mihály* iskolaszéki elnök. 792 1—1

Járdánhaza (Borsodm.) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettek *decz. 19-re*. Jövedelme: 6 hold szántóföld, két kaszás rét, 25—28 köböl párbér rozs, 25—28 szekér tűzifa. Párhérpénz, stóla, tandíj, munkaváltás stb. ezimen körülbelül 280—300 frt. Kétszobás lakás és kert. Kötelessége: a mindennapi és ismétlő tanítóesetek oktatása, a kántori teendők pontos teljesítése. A kérvények a fenti határnapig az *iskolaszéki elnök* címére *Arlóra* küldendők. Személyes megjelenés előnyt nyújt. 793 1—1

Győri püspöki megye.

Az **ottovai** (Sopronm., u. p. Vulka-Pordány) róm. kath. horvát-német-magyar tannyelvű osztálytanítói állásra *december 12-ig* pályázat hirdettek. Javadalmazása:

800 korona a község pénztárából havi részletekben pontosan folyósítva. Szép butorozott szoba fűtéssel. Kötelessége: egy osztályt önállóan vezetni, az ismétlősök fölülva oktatni és a kántoriakban segédkezni. Horvátul tudó tanítók előnyben részesülnek. Pályázhatnak okleveles tanítónők is. A folyamodványok az *iskolaszéki elnökhöz* küldendők. Az állomás azonnal elfoglalandó. 785 1—2

A **kapuvári** róm. kath. elemi fiúiskolánál, egyik tanítónak kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Évi fizetés 800 korona, kert-átalány és fűtés czímén 40 korona és egy szobából álló lakás. Kötelessége egyik tanteremben tanítani, az ismétlő-tanulókat a többi osztálytanítóval fölülva oktatni és a kántori teendőket az eddig szokásban volt módon végezni. Okmányokkal felszerelt kérvények az iskolaszékhez intézve nagys. *Németh János* prépost-esperes-plébános úrhoz küldendők. Pályázati határidő *december 8.* 791 1—1

Munkácsi egyházmegye.

A munkácsi püspök úr ő méltóságának f. é. 6908. sz. alatti rendelése folytán, az üresedésben levő **balsai** (Szabolcs megye) gör. kath. másod kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Az állomás jövedelme: két szobából álló lakás, konyha, pítvar és gazdasági épület, 27 3/4 kat. hold tagos föld jövedelme, a hivatott járulékos gabona és pénz, ismétlő iskolázásért és 426 korona államsegéllyel kiegészítve 806 korona. A pályázat *Balsán* f. é. *december 10-én* délelőtt a lelkészlakban fog megtartatni, melyre pályázó okl. kántortanítók, eddigi működési bizonyítványukkal, püspök ő méltóságához intézett kérvényükkel, a helyszínére meghivatnak. Kelt *Timáron* 1901 évi november 19-én. *Molnár J. goston* timári ker. alesperes. 771 2—2

Pécsi egyházmegye.

I.—IV. oszt. s ismétlősök tanítására, kismisiek orgonálására képezdevezett kath. nőtlen ember **sürgősen** jelentkezzen. Nyuzdíjaztatásom után, ha jó hangja van, utódom lehet. Havi 20 koronát s kosztot kap. (Kántorságban tanítom.) **Kánya** nagyközség (Tolnam.), *kántortanító*. 779 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A **rudnoki** róm. kath. népiskolánál tanítónői állomásra pályázat hirdettek. Javadalmazása: évenként 728 kor. 30 köbméter tűzifa beszállítva. Lakása: két szoba, konyha, kamara, pince, istálló. Kötelességek: leányok oktatása női munkában is. Gazdasági tanfolyam után jár jutalomdíj. Kath. okleveles tanítónők felszerelt folyamodványukat folyó évi *december 14.* intézzék: *plébániai hivatalhoz* Rudnokon u. p. *Jászó*. 778 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

A győrvári plébánia **Pácson** fiókhitközségben megüresedett róm. kath. kántortanítói állomásra folyó 1901. év *december 9-én* d. e. 10 órára pályázat nyitattik. Évi jövedelem: szabad lakás és gazdasági épületeken kívül kész pénz és egyebekben 828 korona. A tannyelv magyar. A kellőleg felszerelt kérvények a pácsi róm. kath. iskolaszékhez czimezve, előzőleg az elnökséghez Győrvárra küldendők. A választás napján személyes megjelenés kívántatik. Győrvár (Vas megye), 1901 nov. 26. Az *elnökség*. 787 1—1

Váczi egyházmegye.

Üllón (Budapest mellett) róm. kath. tanító kerestetik. Javadalma 800 korona havi előleges részletekben; két szoba, konyha, kamrából álló lakás. Kötelessége az első vegyes osztály tanítása, kántorságban való segédkezés. Okleveles tanítók *december 8-ig* pályázhatnak. *Kubinyi Endre*, plébános. 775 2—2

Ajánlás. Magyar, német, tót nyelvű, orgonálásban jártas, II. osztályú képezdész s kétévi működései bíró tanító, állást keres. Czim: Róm. kath. tanító. *Dobsina*, poste rest. 782 1—2

Fatura, III. és V-ik elemi osztálybeli tanulókhöz magyarul, németül és zongorázni tudó *okl. nevelő* kerestetik. Fizetés megegyezés szerint. Értekezhetni: *Beyer Károly* földbirtokosnál Csalar, u. p. Nógrád-Ludány.

783 1-1

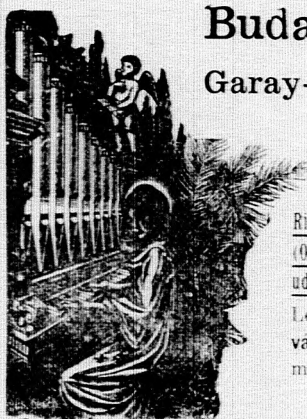
GÉPEKSEL BERENDEZETT
 ORGONAÉPÍTÉSI MŰINTÉZET.

175 1-52

Rieger Testvérek

Budapest,

Garay-utca 48. sz.

Rieger Testvérek Jászardri
(Osztr.-Szilézia) es és kir.
udv. orgonagyáranak fiokja.

Legolcsóbb áron ki-
váltó legnyomasu (pneu-
matik) orgonákat szállí-
tanak.

Rendkívül értékes zeneművek.

I. Orgonára: Bach: Könyvt. praed. és fűgák. (40 old.) — 60. —
 Bach: Album. Praeludiumok, fűgák és toccaták. (80 old.) — 90. —
 „Püga-album” (22 drbl.) 1.—. — Hesse: Könyvt. praeludiumok.
 (40 old. Gyászistenti-zetelthez is.) — 60. — Kontor: „Mária-
 dalok”. (Enekhanga, org. vagy harm. kísér.) 1.50. — Körner:
 Gyakorlati orgonasz. (180 old. 640 org. szerz.) 1.80. — Mendels-
 sohn: Összes org. művei. (124 old.) 1.20. — Nemesovits:
 Gyakorlati orgonasz. 1.50. — „Praeludium-album”. (100 elj.
 minden hangnemb.) — 65. — Volckmar dr.: Orgona-album.
 I. kötet. (80 remek elj., köz- és utójatek. II. köt. 54 remek elj.
 utójatek és fűgák (nehézebb). III. köt. 60 old. (legnehézebb).
 Kötete — 90. — Rinck: Org. isk. (200 old.) 1.80. — Zsasztk-
 Tarkányi: Kath. Egyh. Enektár (442 ének elj. utójatek stb.
 565 nagy oldal). Legújabb kiadás 6.50. — Zsasztkovszky:
 Temető-könyv. (1. megrát.) 275 ének, kottazott stb. (442 old.)
 2.50. — Wannaus: Harmonium-iskola. — 90. — **II. Zongorára:**
 Beethoven: Össz. kisebb sonatái. — 60. — Czerny:
 100 gyakorlat. — 60. — „Induló-album”. (15 drbbal.) — 60. —
 Kohler: Gyak. zong. isk. (184 nagy old.) 1.80. — „Nemzeti
 Lant”. 1.70. — Palotasy: 101 legszebb magyar dal (ezigányos
 molodban). 1.60. — **III. Hegedűre:** Hohmann: Hegedű-
 isk. 1.20. — Kreutzer: 40 Etűd. (64 old.) — 70. — „Melódiák-
 albuma”. (40 nép. 15 opera- és 12 tanzdarab.) — 65. —
 Palotasy: „A legszebb 101 magyar dal”. 1.75. — Bruni:
 „6 dűd.” (köt. hegedűre) — 65. — Műveként 5 kr. postaportót
 kérünk. Árak forintban vannak feltüntetve. Árjegyzék
 bérmentve.

„Kántorok Lapja” kiadóhivatala

1-5

Budapest, I., Fehérvári-út 40.

A Szent-István-Társulat

könyvkiadóhivatalában

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. a. kapható

Karácsonyi pásztorjátékok.

- Jézus születése. Karácsonyi pász-
 torjáték. Irta *Mohl Adolf*. Másod-
 dik kiadás. (Népirat 86. sz.) Ára kor. — 10
Karácsony. Színjáték 3 felvonás-
 ban. Irta *Bartha István*. Másod-
 dik kiadás. (Népirat 101.sz.) Ára „ — 10
A bűn büntetése. Karácsonyi játék
 3 felvonásban. Irta *Oppitz Sán-*
dor. (Népirat 124. sz.) Ára „ — 08
A pogány megtérése. Karácsonyi
 játék 3 felvonásban. Irta *Oppitz*
Sándor. (Népirat 123. sz.) Ára „ — 06
Bekesség az embernek. Karácsonyi
 játék. Irta *Oppitz Sándor*. (Népi-
 rat 133. sz.) Ára „ — 06
Bethlehem. Karácsonyi pásztorjáték
 négy részben. Irta *Bartha Ist-*
ván. (Népirat 179. sz.) Ára „ — 12
A betlehemi nyájörök. Karácsonyi
 pásztorjáték. Irta *Maslaghy*
Ferencz. (Ifjúság Öröme II. k.)
 Ára „ 1.60
Két karácsonyest. Színmű. Irta
Maslaghy Ferencz. (Ifjúság
 Öröme III. kötet.) Ára „ 1.60
A megtalált bárány. Karácsonyi
 pásztorjáték. (Ifjúság Öröme
 V. kötet.) Ára „ 1.60
Egy karácsonyjéj. Dramolett. Irta
Horváth Lipót. (Ifjúság köny-
 vében.) Ára „ 2.—

Legcélzszerűbb Mikulásnapj ajándék.

A Miklós országa.

Verses elbeszélés jó gyermekek
számára.

... Irta: Pap bácsi ...

Hegedűs László rajzaival.

Ára színes
borítékba kötve
I K. 20 fill.

Megjelent és megrendelhető a Szent-István-
 Társulat könyvkiadóhivatalában (Budapest, VIII.,
 Szentkirályi-utca 28.) és minden hazai könyv-
 kereskedésben.